

גיוס לצבא

העבודה מוגשת בחסות העמותה של
נוער שוחר משפט עברי

למה בחרתי בנושא זה?

בחרתי בנושא "גיוס לצבא" בגלל שנושא זה גרם לי להרבה הרהורים ולהרבה מחשבות, נושא הגיוס לצבא היה משמעותי בשבילי כי בתור בת דתייה התלבטתי רבות לגבי השירות שלאחר בית הספר התלבטתי רבות בין שירות לאומי לשירות הצבאי בשירות הצבאי ממש רציתי להיות עורכת דין, רציתי לשרת בפרקליטות הצבאית והייתי ממש בטוחה באותה תקופה שזה מה שאני יעשה אבל אחרי זה ביררתי את הבקשות שלהם וגיליתי שזה תשע שנים כמעט וזה היה נראה לי מלא זמן. וכשקיבלתי את הצו הראשון לא היה לי כל כך זמן להחליט כי הזמן שהיה נתון לי בין קבלת הצו לבין הזמן שבו הייתי צריכה להתייצב באותו מקום היה הבדל של חודש לכן החלטתי בסופו של דבר שאני רוצה להצהיר כי בתור בת דתייה ראיתי לנכון שיהיה לי ברגשה טובה אם אני יעשה שירות לאומי וכיום המחשבות שלי הם לעשות שירות לאומי בבית המשפט.

הנושא של הגיוס לצבא היה בשבילי מאוד חשוב כי חשבתי על הנושא הזה רבות
התייעצתי אם אנשים רבים, בעתיד חלומי הוא להיות עורכת דין ובנושאים רבים
אני מתעניינת ובגלל שהגיוס לצבא בשבילי היה נושא חשוב רציתי לראות מה החוקים
ומה ההלכות בבתי המשפט השונים אומרים לגבי נושא זה רציתי לראות ולהתעניין
מהן החוקים בנושאים אלו לכן החלטת על עשיית העבודה נובעת מכך שמאוד
התעניינתי בנושאים שמדברים על גיוס לצבא. ובעקבות כך שהחלטה על השירות
העתידי שבו אני יעסוק הוא משמעותי בשבילי ובגלל כל הדברים אלו נובע החלטתי
לגבי הנושא של גיוס לצבא.

2

בס"ד

תוכן עניינים

2.....	מבוא
5.....	פרק ראשון
11.....	פרק שני
16.....	פרק שלישי
17.....	פרק רביעי

בס"ד

מבוא

כיום אנו רואים הרבה כתבות בעניין גיוס חרדים על כל ההפגנות והרבה תיקים שנפתחו בגלל דבר זה בעבודתי אדון על גיוס תלמידי ישיבה לצה"ל גם במשפט הישראלי וגם במשפט העברי. במשפט העברי נראה את כל אלו שפטורים מצה"ל ואת אלו שיכלים להילחם וגם את אלו שפטורים ונדון על גיוס תלמידי ישיבה במשפט העברי על אנשים " תורתם אמונתם"

במשפט הישראלי אנחנו נראה את כל חילוקי הדעות שיש בעניין זה את הצד החרדי ואת הצד הפוליטי אנו דם נדון על אנשים צעירים שמתחמקים משירות צבאי ונראה מה ההבדל והשוני בן שני סוגי המשפטים .

פרק ראשון-גיוס לצבא במשפט העברי

אחת מן הסוגיות המעוררות מחלוקת גדולה בחברה הישראלית הנוגעת לאי השוויון בחלוקת הנטל הביטחוני. על פי הספר שנקבע עוד מימיה הראשונים של המדינה, נדחה גיוסם לצבא של תלמידי ישיבה "שתורתם אמונתם" זאת אומרת בגלל אמונתם ולימוד התורה. בסופו של דבר נושא זה רק הולך וגדל עם השנים ולכך מתלווה עוד אזרחים שמקבלים פטור למשל אנשים עם בעיה רפואית או תפקודית וכדו... בעקבות עליית הפטורים מן השירות הצבאי עשו דיון בהקשר למי יאשרו פטורים. בפסיקת בית המשפט העליון –העיון בה מנקודת המבט של המשפט העברי, המשקף את "ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית". יש כאלו שיטענו שלימוד תורה מגן על עם ישראל לא פחות מן הצבא ויש לנהוג בהם כשבת לוי שנאמר שבניו היו פטורים מן השירות בצבא בגלל עבודת הקודש שהוטלה עליהם. ודבר זה נבחן ובימנו אנו רואים שדבר זה מייצג את "ערכיה של מדינה יהודית", כי גם בימנו אנו רואים שהרבה בני ישיבות פטורים מן הצבא בשל לימוד התורה שזוהי עבודת קודש.

פרק א' - מלחמת מצווה ומלחמת רשות

המשפט העברי מבחין בין שני סוגים של שירות צבאי: פעילות שמכונה "מלחמת מצווה" ופעילות שמכונה "מלחמת רשות" הרמב"ם אומר ש"מלחמת מצווה" זוהי מלחמה שאין ברירה (וכולם צריכים להילחם בה). זוהי מלחמה שקוראת בתוך גדרות הארץ על ידי אויב פנימי. ו"מלחמת רשות" זוהי מלחמה מצד המלך שרצונו הוא

להרחיב את גבולות המדינה ולפרסם את שמו וגדולתו בעולם. (במלחמה זו ישנם אנשים שפטורים מיציאה למלחמה זו למשל כמו מי שארס אישה או מי שקנה בית)¹

לפי הרמב"ן יש מצווה לרוש ולגור בארץ ומצווה זו נובעת מהפסוק

" והורשתם את הארץ וישבתם בה "-הרמב"ן אומר שזו לא רק מצווה אלא הבטחה. ויש חשיבות בירושת הארץ כדי שהיהודים יוכלו לשבת שם אם בגמרא נאמר כאשר גבר אומר לאשתו שעולים לארץ ישראל והיא אומרת שלא עולים הוא יכול לכפות עליה זאת וכאשר אישה אומרת לבעלה לעלות ארצה והוא אומר לא עולים היא יכולה לכפות על את זה. אומר רבי חיים כהן דהני בזמן שאין סכנה בדרכים יכולים לכפות אחד על השני לעלות ארצה לישראל אך כאשר הדרכים מסוכנות אין אפשרות לכפות עליה לארץ בגלל הסכנה שיש בדרך והחיות המסוכנות כל הדברים העלו מראים שכיבוש הארץ צריכה להיות חלק מהמצוות.

בס"ד

קיימות שתי דרכי לחימה לכיבוש הארץ והרחבת גבולותיה ע"י מלחמת רשות ומלחמת מצווה.²

מלחמת רשות- היא מלחמה שיש חובה ומצווה על העם והמלך להילחם בה נלחמים נגד העמים שבתוך ישראל על מנת שליטה בשטחי ישראל

מלחמת רשות- היא מלחמה שאינה חובה אלא היא רשות ותלויה ברצון המלך או העם במלחמה זו נלחם המלך ביחד עם העם כי להרחיב את גבולות המדינה ולהרבות בגדולת המלך. במלחמה זו נלחמים נגד העמים השכנות של ישראל כדי להגדיל את גבולותיה של ישראל

דוגמא למלחמת מצווה היא מלחמה נגד עמלק שכולם צריכים להילחם נגדם ולהשמידם לגמרי ושלא יהיה זכר לשום איש או בהמה ששייכת לעמלקים.

"לא תעמוד על דם רעך"

חובה על האדם להיות שותף בהצלתן של אדם שנמצא בסכנה, כמו אם הוא רואה את חברו נשדד או שהוא טובע או שהוא נגרר ע"י חיה חייב האדם להצילו ומכאן רואים שיש חובה להשתתף במלחמה שנועדה להציל את הכלל מסכנה שמאיימת על כל העם.

¹ הרמב"ם

הרב אהרון סולובייצ'יק

רמב"ן

גמרא כתובות דף ק"י

הרב חיים דוד הלוי

² דברים פרק כ"ה

דברים פרק כ' מצווה הקריאה לשלום

רש"י פרק כ' דברים

מאמר פרשת השבוע, דברים, "והלויים למטה אבותם לא תפקדו בתוכם" על חובת השוויון בשירות הצבאי מלחמת מצווה ומלחמת רשות

במלחמת מצווה המלך יכול לכפות בכל זמן שירצה בלי רשות מיוחדת ואילו במלחמת רשות יש צורך בהסכמה של 71 בית דין.

במלחמת רשות המלך בימנו הממשלה יוזמת את המלחמה כדי להרחיב את גבול ישראל ולהרבות בגדולתו ושמעו

"והיה אם שלום תענך"

בתורה יש מצווה לקרוא לשלום לפני שנלחמים, לפני שמלחמים צריך לקרוא לשלום לעמים נגדם אנחנו נלחמים ולתת להם אפשרות להיכנע ללא מלחמה ואם הם נכנעים הם חייבים 1. להשתעבד לעם ישראל

2. לשלם מיסים לישראל

ואם הם לא יסכימו לשלום אז צריך להילחם איתם ולפעול בדרכים אלו:

1. להילחם איתם ולעשות עליהם מצור
2. לאחר הניצחון במלחמה יש להרוג את הזכרים והבוגרים
3. לקחת את כל הרכוש של העיר כשלל את הנשים והילדים שיהפכו לעבדים.

בס"ד

בס"ד

לפי רש"י יש חובה לקרוא לשלום רק במלחמת רשות רק נגד העמים שלא חיים בתוך ישראל והוא טוען "**לא מערי הגויים האלה**" - כלומר לא מתנהגים כך עם ערים שבתוך א"י כלומר לא קוראים להם לשלום אלא רק לעמים שבתוך לא"י.

"רק מערי העמים אשר ה' אלוקיך נתן לך מחלה לא תחיה כל נשמה"

לפי פסוק זה עיר בא"י ששייכת לאחד משבעת ערי כנען צריך להילחם ולהרוג אותה את כל התושבים שיש בה. והסיבה לכך שלא ילמדו את בני ישראל תועבות ובני ישראל יושפעו יחטאו ויעבדו עבודה זרה.

³ לפי הרמב"ן יש לקרוא לשלום גם בא"י וגם מחוץ לא"י בעצם חייבת קריאה לשלום בשתי המלחמות לפי הרמב"ן צריך לקרוא לשלום לערים קרובות ורחוקות.

"והיה אם שלום תענך"

לפי הרמב"ן קוראים לשלום לכל הערים אפילו ערים שבארץ ישראל ערים שנענות לשלום דורשים מהם:

---

³ רמב"ן פרק כ' דברים

הרב חיים דוד הלוי

מדבר א'

מאמר פרשת השבוע, דברים, "והלויים למטה אבותם לא תפקדו בתוכם" על חובת השוויון בשירות הצבאי כל יוצא צבא בישראל

1. דורשים מס
2. עבודת
3. ולא לעבוד עבודה זרה

פרק ב' - מי יכול להילחם!?

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל"

בפסוק זה מדובר על הראויים לצאת למלחמה והאנשים הרואיים לצאת למלחמה אלו אנשים מעל עשרים שנה. נאמר שבני לוי לא נמנו ביחד עם עם ישראל לצאת למלחמה כי הם לא היו יוצאים למלחמה בשל המטלה שהוטלה עליהם שהיא "עבודת הקודש" ובכך קיבלו פטור מיציאה למלחמה. בני לוי לא יקבלו חלק בנחלה ובירושת הארץ מכיוון שה' שם את שבט לוי לשאת את ארון ה' ולשרתו ולברך את שמו עד היום הזה, ה' הוא נחלתו של לוי. אף לא היה לבני לוי חלק בשלל שנלקח במלחמה.

בס"ד

פרק ג' - הפטורים מיציאה למלחמה

⁴ נאמר שבני לוי לא נמנו ביחד עם עם ישראל לצאת למלחמה כי הם לא היו יוצאים למלחמה בשל המטלה שהוטלה עליהם שהיא "עבודת הקודש" ובכך קיבלו פטור מיציאה למלחמה. הכוהנים ובני לוי לא יקבלו חלק בנחלה ובירושת הארץ מכיוון שה' שם את שבט לוי לשאת את ארון ה' ולשרתו ולברך את שמו עד היום הזה, ה' הוא נחלתו של לוי.

מי שנחל בארץ ומקדיש את עצמו לעבודת ה' פטור מיציעה למלחמה.

יש מלחמות בהן כל אנשי ישראל חייבים לצאת למלחמה וזוהי מלחמת מצווה בה כל האנשים חייבים לצאת למלחמה נגד האויבים. לעומת זאת יש את מלחמת רשות שבה יש מגוון של אנשים שפטורים מיציאה למלחמה:

1. אדם שבנה בית ועדיין לא הספיק ליהנות ממנה ולעשות לה חנוכת בית, פטור מיציאה למלחמה מחשש שמישהו אחר יבוא ויהנה מהבית שבה הבית שלו.
2. אדם שנטע כרם ולא הגיע השנה הרביעית שבה ניתן ליהנות מהפירות. בשנה זו אדם יכול ליהנות מפרותיו ולאוכלם בירושלים, אדם גם יכול לחולל

---

⁴ הרב חיים דוד הלוי
פרק כ' דיני מלחמה
רשי"
ר' עקיבא
ר' יוסי גליל
רמב"ן

את פירותיו בכסף בעצם למכור אותם ועם הכסף הוא יכול לעלות לירושלים ולנות בה אוכל. אדם שנטע כרם ולא נהנה מהכרם שלו פטור מלצאת למלחמה מחשש שמישהו אחר יבוא וינהנה מהכרם שלו.

3. אדם שארש אישה ולא הספיק להתחתן איתה הוא רשאי לחזור לביתו מחשש שיבוא מישהו אחר ויארש את אותה אישה.

קבוצות אלו לא חייבות ביציאה למלחמה בזמן מלחמת רשות בגלל "דבר של עוגמת נפש" לפי רש"י המשותף לשלושתם הוא הדאגה לפרט עצמו. יש כאן דאגה לפרט עצמו, המחשבה שהם לא סיימו משהו תגרום להם עוגמת נפש רבה ולכן המשוחרר מן המלחמה הוא משוחרר לטובתו האישית. לפי רש"י אין הצדקה שאדם לוותר על דבר שחשוב לו מאוד לטובת הכלל מכיוון שזה דבר של עוגמת נפש משחררים את שלושה וזה קורה מהר.

לפי רמב"ן חיילים המשוחררים הם לא יעילים והם לא יביאו תועלת למלחמה ולכן עדיף שלא יצאו.

בס"ד

5"מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו"

לפסוק זה שתי פירושים: 1. אדם שפוחד ממראות המלחמה זה מראה שאמונתו בה פחותה למרות שהכן אמר לו ולכן הוא לא ראוי לנס שה' יציל ויעזור לעם ישראל במלחמה.

2. פירוש נוסף זה אנשים שיראים מבחינות רוחניות בעם הוא פוחד מבחינה רוחנית שבגלל כל החטאים שיש לו הוא פוחד למות בגלל החטאים שלו במלחמה.

אדם זה גם פטור מלצאת למלחמה כדי שלא תהיה לו השפעה על שאר החיילים והם יפחדו כמוהו. השוטרים מזכירים את כל החוזרים ו"הירא ורך הלבב..." אבל לא אומרים את שמו אלא אומרים את שלושת סוגי האנשים שחוזרים מתכוונים גם אליו שיחזור הוא חוזר ביחד איתם שיחשבו שהסיבה למה הוא חוזר היא אחת מהסיבות של אנשים אלו ולא בגלל שהוא פוחד.

פרק ד'-גיוסם של לומדי תורה

לאחר שהבנו ששבט לוי וכל האנשים שפטורים (מלצאת למלחמה במלחמת רשות), פטורים מיציאה למלחמה. הרמב"ם מציין שגם אנשי:

---

⁵ דברים פרק כ'

הרב חיים דוד הלוי

מאמר פרשת השבוע, דברים, "והלויים למטה אבותם לא יתפקדו בתוכם" על חובת השוויון בשירות הצבאי גישת הרמב"ם

רמב"ם הלכות שמיטה ויובל

"תורתם אומנותם"

אלו אנשים שלומדים תורה שגם פטורים מלהתגייס ולצאת למלחמה כי הם עושים עבודת "קודש קודשים" זאת אומרת הם עובדים ולומדים את תורתו של הקב"ה. וחשיבות לימוד התורה עד כדי פטור משרות צבאי הוא דבר ששייך לאמונה העמוקה שבלב. יש כאלו שיראו בזה רק השתלמות מקצועית ולכן הם לא מבינים את חשיבותה של לימוד התורה, אך המאמין בכל ליבו בחשיבותה של לימוד התורה יודע שחיהם של העם תלויים בלימוד התורה וע"י לימוד התורה הם מתקיימים וחזקים וככל שיש יותר לומדי תורה העם נהיה חזק יותר מול אויביו וזה דבר שמראה על שחרור לומדי תורה משירות צבאי בזכות לימוד התורה יש לנו שמירה ותחזוקה מאת הקב"ה. ר' חייא חלום שבו שראה את אליהו הנביא בחלומו ובאה לומר לו על חורבן ירושלים ושהוא בה להגיד לחכמי בדור שאפשר להאריך את שנות ירושלים בזכות התורה כל הזמן שהתורה קיימת בה עץ החיים וכל זמן שהתורה נמצאת בעולם הזה עץ החיים אינו סר מלמעלה. כאשר ר' חייא קם מחלומו סיפר זאת לחכמים ואמר להם

בס"ד

שבזכות הלימוד של האנשים העוסקים בלימוד התורה עיר הקודש קיימת בזכותם ב"ה. אם יש תלמיד שלומד תורה ומרגיש שהוא חייב להתגייס ושם הוא יהיה יותר משמעותי לביטחון המדינה עדיף שיתגייס כי אין בו רצון חזק ללימוד התורה. אבל העוסק בתורה בשקידה רבה ולומד אותה יום וליל הוא מרגיש שאין לו תועלת בגיוס לצבא למען ביטחון המדינה אלא דרך לימוד התורה הוא מגן ושומר על עם ישראל.

בס"ד

פרק שני-גיוס לצבא במשפט הישראלי

פרק א'

⁶ גיוס תלמידי הישיבות אשר "תורתם אומנותם" לצה"ל, הוא סוגיה חברתית מורכבת וייחודית למדינת ישראל. עניינה בהסדר הפוטר את תלמידי הישיבות מחובת השירות בצה"ל על אף החובה הקבועה בחוק. אמנם הטרימינולוגיה המשמשת בנושא זה היא "דחיית שירות", כך ששירותם הצבאי של תלמידי הישיבות נדחה כל עוד עיסוקם היחיד הוא לימוד בישיבה, אולם הלכה למעשה הופכת הדחייה למתן פטור.

רסלר, ציין כי לטעמו הוכיחו העותרים את זכות עמידתם. לדבריו, הוא אף היה רואה מקום לאשר את הדיון הנוסף, לו היו העותרים טוענים כי שר הביטחון מחוסר סמכות ליתן פטור משירות צבאי, וכי ההכרעה בנושא זה צריכה להיעשות בחוק מפורש.

בית המשפט העליון קבע שההסדר שמכוחו יכול שר הביטחון לדחות את מועד שירותי תלמידי ישיבות "שתורתם אומנותם" אינו כדין, והכנסת יכולה לקבוע זאת. לאחר זמן חוקקה הכנסת ⁷ חוק דחיית שירות ביטחון לתלמידי ישיבות ⁸ חוק הוראת השעה. לשר הביטחון יש אפשרות לדחות את שירותם של תלמידי לתקופה שלא תעלה על שנה ומיום פרסום החוק יש לו תוקף של שנתיים. העותרים תוקפים חוק זה בטענה כי החוק לא הולם את ערכי המדינה כמדינה יהודית דמוקרטית בגלל שהוא מפלה בין תלמידי ישיבה לאזרחים. ⁹ חוק יסוד כבוד האדם והאזרח ¹⁰ חופש העיסוק חוק דחיית שירות ביטחון לתלמידי ישיבות. ביום 9.12.98 פסק בית המשפט שמורה שר

⁶ פמיניזם, גברים וגבריות: קריאת פסקי הדין בעניין גיוס תלמידי הישיבות באמצעות תאוריות של גבריות,

סוגיית גיוס תלמידי הישיבות-מאמר

⁷ חוק דחיית שירות ביטחון לתלמידי ישיבות

⁸ חוק הוראת השעה

⁹ חוק יסוד כבוד האדם והאזרח

¹⁰ חופש העיסוק

הביטחון לדחות את מועדי את מועדי שירותם היא לא כדין ורק על הכנסת לדון בכך, ביחד עם זאת אין אפשרות אין אפשרות לשנות את המצב הקיים "מהיום למחר". החליט בית המשפט להשעות את תוצאות ההכרעה למשך שניים עשר חודשים, מיום פסק הדין עד יום 9.12.99 השעיית תוצאות ההכרעה נועדה כדי לתת זמן לכנסת או לשר הביטחון לדון בעניין זה באופן מסודר על כל השלכותיה. לאחר מכן היה בחירות ודחו את הפסיקה שוב. שר הביטחון היא לאפשר לוועדת טל לגבש את המלצותיה ולממשלה ליזום את הליכי החקיקה הנדרשים והוחלט להאריך את השעיה עד 8.6.00. וביום 13.4.00 ועדת טל הגישה את המלצותיה להסדר חקיקה בנושא דחיית תלמידי ישיבה הם הציעו להשעות עוד קצת את ההכרעה, ושר הביטחון הלך בבקשה לבית המשפט ובית המשפט קיבל את בקשתו. עד יום 8.9.00. ביום 27.6.00 פורסמה ההצעה שהוגשה מטעם הממשלה שהתבססה על הצעת ועדת טל היא נועדה לעגן בחקיקה את סמכות של שר הביטחון לדחות את גיוסם של תלמידי ישיבה לאפשר לצה"ל לקבל תלמידים אלא למקומות שמתאימים להם. כאשר הוא מגיע לגיל 23 הוא יבחר אם לחזור ללמוד או להשתלב בחיי הצבא.

בס"ד

לאחר אישורם של הכנסת הועבר הצעת חוק דחיית השירות לעיונה של ועדה באותו עניין שהוקמה לצורך זה.

¹¹ שר הביטחון ביקש עוד השעיה למשך ארבע חודשים כדי שהוועדה תמשיך בדיונה. דחו את ההכרעה רק ל-3 חודשים.

בעצם בית המשפט לא משהה את ההכרעה אחרי הרבה בקשות וכל ההשעיות האלו מראות על חוסר תקינותה של הצעת החוק אבל באופן חד פעמי וכדי שזה יבוא לסופו הסכימו.

לבקשת הוועדה המיוחדת החליטה ועדת הכנסת כי הכנסת רשאית לפצל את הצעת דחיית חוק השירות באופן שבשלב הראשון יובא לפניו רק חלק מההצעה והכנסת רשאית להרשות לוועדה להביא בפניה אישור הוראה שעה המסדירה את נושא דחיית השירות למשך תקופה קצובה. שבהלכה תמשיך הוועדה להתכונן לקריאה שניה ושלישית. שר הביטחון פנה ברביעית לבית המשפט להאריך את תוקפה של השעיית הדין לצורך שגם הכנסת תאמר את דברה וזה כדי לאפשר לרשויות לצבא להיערך לגיוסם. השר ביקש להאריך ב-3 חודשים ביחד עם זאת ציין כי משך התקופה הנדרשת לקידום הליכי החקיקה עשוי בגלל שינויי נסיבות. לנוכח אי הוודאות שנוצרה עקב התפתחויות אחרונות הנחה שר הביטחון את הרמטכ"ל להיערך לקראת האפשרות שהם יגויסו, בית המשפט החליט לדחות את בקשתו של השר להעריך את ההשעיה, למה לא בעצם כי בקשתו של השר להארכת ההשעיה נעוץ בהליכי הכנסת הם אומרים שהם לא מקבלים טיעון זה גם למרות שהם מודעים למצב הקשה למשל האינתיפאדה..., הכנסת החליטה לא להמשיך בהליכי החקיקה של ההסדר הזמני שיעגן בחוק את המשך המצב. בגלל הימנעות הכנסת מלהמשיך בהליך החקיקה במתכונתו המוגבלת מקורה בקשיים פוליטיים בבית הנבחרים וקשיים אלו צריכים למצוא פתרון טענה שניה לא נמצא צידוק להארכת תוקפה של ההשעיה אין לצפות מהצבא לפעול מהים למחר כחלק מההתארגנות של הצבא עומד לרשותו זמן סביר

בשביל¹² חוק שירות ביטחון. בעקבות ההחלטה חבר כנסת הצעת חוק פרטית בנוסח זהה לנוסח שהוועדה המיוחדת אמורה לדון בה. אילו אישרה הכנסת את ההצעה בדבר פיצול הדיון בהצעת¹³ חוק דחיית השירות. ביום 28.12.00 השלימה הוועדה המיוחדת את דיונה בהצעת החוק הפרטית ו-ביום 1.1.01 החליטה המליאה הכנסת לאשר את ההצעה של חוק שירות ביטחון לאחר הבחירות התחדשה עבודת החקיקות ובאותו יום חקקו את¹⁴ הוראת השעה, חוק הוראת השעה ביטל את¹⁵ חוק ההסדר הזמני והעותרים התירו בשני דברים לתקן את העתירות. ידונו על 3 עתירות לפני ההרכב של ה-3 אשר החליט להוציא בהן צו על תנאי- והדיונים בעתירות צריכה להיות מול 11 אנשים. חוק הוראת השעה באה לעזור לשר הביטחון ולתלמידי חכמים כי יש לו יותר זמן מוגבל חוק זה נותן יותר זמן לתלמידי ישיבה הם פטורים מגיוס לצבא.

בס"ד

העותרים טוענים בגלל שלחוק דחיית השירות יש תוקף מסוים זה גורם לאפליה¹⁶ בזכות לשוויון וזה לא לאופי מדינה דמוקרטית וזה פוגע¹⁷ בזכות האדם והאזרח. הם ממשיכים לטעון שאומנם החוק מוגבל לשנתיים זה לא אומר שבסופו של החוק זה

יביא לביטולו הם טוענים שבית המשפט עלול להאריך את תוקף החוק. חוק הוראת השעה היא כדי לאפשר לכנסת לקיים דיון מעמיק בנוגע לשירות הצבאי של תלמידי ישיבות. חבר הכנסת כץ ערך תוכנית עבודה מסודרת לטיפול הוועדה בנושא הצעת החוק בקריאה השנייה והשלישית. ובו הוקרא שהחוק יתקבל תוך שנה. באת בכוח של היועץ המשפטי צירפה העתקי פרוטוקולים של שבע הישיבות הראשונות ובה פורטו הנושאים שבהם דנה הוועדה על חקיקת החוק על איך ומתי.

לפי מסקנת בית המשפט כי דחיית שירותם של תלמידי ישיבה היא בגדר סמכותו של שר הביטחון העותרים בנוסף גם טוענים שזה יכול לצמצם את מספר המתגייסים

הכרעת הדין- בהתחשב בקשיותה המיוחדת של הסוגיה, שחוק הוראת השעה נועד להסדירה אך באורח זמני, ולנוכח הפעילות החקיקתית המתרחשת והולכת לקראת הבאתה לפני מליאת הכנסת, במועד קרוב, של הצעת חוק דחיית השירות, הכרעתנו בשאלת חוקותיו של חוק הוראת השעה לעת הזאת – בין לחיוב ובין לשלילה – אינה נראית רצויה. מטעם זה, ובלי לנקוט כל עמדה בדבר ההסדר החקיקתי הראוי לעניין גיוסם לשירות ביטחון של תלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, הפסיקה הייתה מנעת מעשית הצו על תנאי ודוחה את העתירות.

---

¹² חוק שירות ביטחון
¹³ חוק דחיית השירות
¹⁴ חוק הוראת השעה
¹⁵ חוק ההסדר הזמני
¹⁶ זכות לשוויון
¹⁷ בזכות האדם והאזרח

פרק ב'

כנגד טוראי ש' ב' המערער הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של העדר מן השירות שלא ברשת מיטב עם הגשת כתב באישום עתרה התביעה הצבאית להורות על מעצרו של המערער עד תום ההליכים המשפטיים. ההגנה לא קיבלה את טענת התביעה ושחררה אותו ממעצר.

ובית הדין קמא נענה לבקשת התביעה והורה להאריך את מעצרו של המערער עד לתום ההליכים ההגנה לא הסכימה עם החלטת בית הדין קמא ומכאן רואים את הערעור:

הנאשם נקרא להתייצב לצו ראשון אך במועד של הצו לא התייצב ובמועד חוזר של הצו הוא התייצב אך לא סיים את התהליכים. ובאותו יום חתם על טופס¹⁸ בקשה לדחיית גיוס" לצורך סיום לימוד בתיכון אישרו לו לדחות את גיוסו לצורך השלמת הלימודים.

לצו השני הוא לא הגיע מיוזמתו והוא זומן לצורך ועדת רפואה. ולא התייצב גם לוועדה הזו וגם למועד השני לא התייצב והיה לו זימון למועד אחר התקשרו אליו ואמרו לו שזה בוטל והוא בתשובה התחיל לקלל.

ואמרו לו שהוא צריך להגיע ללשכת הגיוס ויעבוד למסלול פ"מ והוא אומר "איזה פחד". כאשר התייצב לצו השני היה צריך לעבור בדיקות רפואיות אך סירב לכך הוצע לו להיבדק אצל רופא משפחה אך גם סרב. הוא היה צריך לחתום שיעבור למסלול לפי¹⁹ סעיף 12 אך סרב לחתום. לאחר מכן סיכמו אנשי לשכת הגיוס את מצבו במסמך²⁰ חוסר שיתוף פעולה כי הוא לא התייצב בזמן שהיה צריך להתייצב והוא לא חתם ולא עבר בדיקות רפואיות. סגני מפקדת לשכת הגיוס הסכימה לגייסו ללא סעיף 12 ושלחו לו צו והיה רשום שתי כתובות ונשלחו לשניהם ופעם נערך ביקור בביתו אך לא הוא ולא משפחתו היו בבית.

נערכה שיחה עם המורה של המלש"ב והוסבר לו שהוא נמצא במסלול של סעיף 12 הושהא צריך להתגייס ב25.1.15, המורה טען שהוא לא רוצה להיבדק רפואית כי זה אינטימי מבחינתו והוא עדיין תלמיד תיכון. נערכה שיחה עם המלש"ב והוא אומר שהוא לא רוצה להיבדק רפואית. נקבע לו צו נוסף אך לא התייצב אליה. לפני ההכרזה רצו לעשות בדיקה רפואית והוא עבר את כל השלבים שהיה צריך וכאשר היה צריך להיבדק סירב בעקבות כך הכריזו על הנאשם כמשתמט גיוס בארץ. הנאשם נעצר והוא טען שזה טעות ולא הגיעו לו מכתבי התייצבות.

החלטת בית דין קמא

¹⁸ בקשה לדחיית גיוס"

¹⁹ סעיף 12

²⁰ חוסר שיתוף פעולה

המסמך הראיתי מראה על קיומו של צו תקף אשר נשלח ע"י מישהו מוסמך לפי סעיף 12²¹ חוק שירות וביטחון רואים על חובר שיתוף פעולה של המערער ונשלח לו צווי גיוס הוא היה בקשר אם לשכת הגיוס ובכל זאת החלטי שלא להתייצב וגם כאשר הגיש בקשת דחייה הוא לא עשה את זה כמו שצריך הוא לא מילה את הפרטים כמו שנדרש לכן אי אפשר להגיד שזה אשמת רשויות הצבא.

להגנה 3 טעונים: 1. מדעות המערער ביחס למועד הגיוס עניינו בסוגיית המודעות של המערער ביחס למועד הגיוס שנקבע בעניינו. בנושא זה נטען, כי החזקה המנויה בהוראת 22²² סעיף 55 לחוק שירות בטחון נסתרה בדבריו של המערער באמרה, וכי אין אינדיקציה אחרת למודעותו בעניין

2. הפוקד לא בחן את האפשרות להשלים את הבדיקה הרפואית בדרך אחרת ולא שקל בנוסף גם את גילו הצעיר והיותו בלימודים

3. להעמיד אותו לדין בבית שהוא עוד תלמיד זה מקרא חריג

התביעה עתרה לדחות את הערעור ולהשאיר את המערער בצד. התביעה טוענת על הקשר שהיה להם עם המערער לפני ואחרי מועד צו הגיוס על הכתובת שהוא נתן להם חוסר שיתוף הפעולה... חוקיות של צו הגיוס לפי סעיף 12 לחוק שירות וביטחון קוטעים כי חוסר התייצבות של המערער לחלק מן הזימונים סירובו להשלים בדיקות רפואיות ועל כל הדברים שמסר ואמר בשיחות הטלפון זה מעיד על מישהו שאינו מעוניין בשיתוף פעולה עם רשויות הצבא לכן צריך לדחות את כל טענותיו של המערער.

שרואים את התמונה במלואה רואים כי לפוקד כבר היה ראייה לחוסר שיתוף הפעולה של המערער עם רשויות הצבא. המערער טען שהיה ראוי לבחון דרך שונה, מזכירם את חוסר התייצבותו לצוים. חוסר שיתוף הפעולה שהוא לא עבר בדיקות רפואיות ההגנה טוענת שלא ניתן לראות שהפוקד ידע את כל הנתונים שהמערער התחיל לימודים אקסטרניים ושהיה צריך מלא טפסים אחרים צריך לדחות את טענת המערער על שזה אשמתו של הפוקד לגבי טופס שמילה לדחיית צו הגיוס כי המערער לא היה זמן מה בבית ספר עוד לפני צו הגיוס.

יש לבחון את טענת המערער שנפל פגם במועד אליו נקרא להתייצב סמוך לאחר הגיעו לגיל 18 ואחרי שהשלים את לימודיו. לפי סעיף 12 יקבע שהוא יתייצב מים לאחר סיום לימודי ולא נפלה טעות ברשויות הצבא.

סוף דבר, יש לקבוע כי בנסיבות העניין, לכאורה, מקים המסד הראיתי סיכוי סביר להרשעת המערער במיחוס לו ומקים עילות מעצר מובהקות של מסוכנות צבאית; חשש לפגיעה חריפה במשמעת הצבאית וחשש להימלטות מאימת הדין, המחייבות את מעצרו הממשי של המערער ואינן מאפשרות לנקוט חלופה של מעצר פתוח. ערעור ההגנה נדחה

²¹ חוק שירות וביטחון

²² סעיף 55 לחוק שירות וביטחון

פרק שלישי- סיכום השוואה בין משפט עברי למשפט ישראלי

משפט ישראלי	משפט עברי
<p>לעומת זאת במשפט הישראלי החוק לא ברור ויש לו תוקף ישנם אנשים שמתנגדים לכך כי הם אומרים שזה פוגע בזכות לשיווין ובזכות האדם והאזרח לעומת המשפט העברי שבו זה לטובת כולם.</p>	<p>במשפט העברי החוק כבר של פטור מן הצבא כבר ברור ומובן הוא תמידי ולא רק ללומדי תורה יש פטור אלא יש גם לשבט לוי פטור כי הם עובדים את ה' בעבודות המקדש. ויש עוד ארבע סוגי אנשים כמו מי שארש אישה או מי שנטע כרם ומי שקנה בית ולא חנך אותו וגם "הירא ורך הלבב" והפטור של כל האנשים האלו לא פוגע בשיווין של אף אחד אלא זה לטובת שני הצדדים לטובתם האישית היא שלא יחשבו על מה שהשאירו מאחור והיו תרודים במחשבות על כך וגם זה לטובת הציבור כי עם האנשים האלו הם יכולים להפסיד ולהדביק אותם בפחדם בתורה מצוין שלימוד התורה ההוא מה שמחזיק את העולם</p>

בס"ד

פרק רביעי-ביבליוגרפיה**חקיקה****חוק הוראת השנה****חוק שירות ובטחון****חוק דחיית שירות וביטחון****חוק ההסדר הזמני****פסיקה****בג"ץ 24 / 01 רסלר נ' כנסת ישראל 669****בג"ץ 26 / 01****בג"ץ 1984 / 01****טור ש'ב'נ' התובע הצבאי הראשי 674/16 שנת 2016****מאמרים****"והלויים למטה אבותם לא התפקדו בתוכם"
על חובת השוויון בשירות הצבאי****פמיניזם, גברים וגבריות: קריאת פסקי הדין בעניין גיוס תלמידי הישיבות
באמצעות תאוריות של גבריות, סוגיית גיוס תלמידי הישיבות-מאמר**

בס"ד

משפט עברי

הרמב"ם

רמב"ן

גמרא כתובות דף ק"י

דברים פרק כה'

דברים פרק כ'

רש"י מדבר א'

ר' עקיבא ר' יוסי גליל

